

[Уводник](#)

[Садржај](#)

[Contents](#)

Редован број НСПМ, вол XI, но.1-4

УВОДНИК

„У Србији нема праве левице“. „У Србији нема праве деснице“. Ове две изјаве чули смо небројено пута последњих десетак година, с тим што ће, по правилу, прву изговарати левичар, а другу десничар. У Србији као да постоји несклад између идеолошких (теоријских) пројекција и стварног политичког живота. Као и у другим стварима, код нас, чини се, постоји вишак радикализма, схематизма и папирнатости, због којег често не разумемо или априори осуђујемо стварност око себе. Левичарима левица није довољно лева, десничарима, пак, десница није довољно десна. При томе, заправо, ни један ни други појам нису довољно теоријски артикулисани, а још мање практично и политички диференцирани и контекстуализовани у српском политичком пољу. О чему ми говоримо када говоримо о десници у Србији? Да ли се мисли на СРС? СПО? ДС? ДСС? На Национални строј и Образ, или на Отпор? На Двери, на НИН, или на Хелсиншку повељу? На Војислава Шешеља или Чеду Јовановића? У зависности од угла гледања, критеријума и афинитета, може се закључити да су десница сви – и да није нико. Такође, да читава ствар буде још компликованија, док српска политичка и друштвенотеоријска сцена тек почиње да се мукотрпно и трапаво профилише према овом лево-десном моделу, на глобалном плану већ увелико тече процес генералног урушавања и обесмишљавања традиционалних идеолошких поларизација.

Редакција НСПМ је у овом броју желела да испита десну идеју у данашњој Србији. Њу бије рђав глас – да је насилна, ауторитарна, назадњачка, антизападна, традиционалистичка и верски затуцана. Такав глас о десници створили су углавном њени критичари, који махом долазе из левих интелектуалних кругова, али су му увелико допринели и повремени иступи интелектуалаца и група које себе идентификују као десне. Ми смо желели да о десници више проговори сама десница. Али, њени су

интелектуални кругови још увек подоста затворени, самозатајни, сумњичави и горди. А надасве међусобно завађени, расцепкани и неповерљиви. Они свакако политички мисле, али као да нерадо своје политичке мисли стављају на папир, а поготово су нерасположени да их излажу критичком суду јавности изван ужег круга својих истомишљеника. У сваком случају, настојали смо и, надамо се, бар у извесној мери и успели да десни дискурс у Србији представимо у свој његовој сложености, без навијања и предрасуда, чинећи га предметом објективне критичке анализе (Бакић, урковић, Гајић), али и пуштајући да се он сам на неки начин самопредстави, у својим филозофским, политичким и културолошким аспектима (Копривица, Бокан, Селић). Осим тога, покушали смо и да историјски (Ристовић, Бакић, Петровић) и феноменолошки (Кнежевић) маркирамо неке кључне и контроверзне моменте у еволуцији идеје деснице у Србији.

Дошли смо до неке слике, свакако непотпуне, али, верујемо, ипак далеко ближе стварности него што се до сада, у оваквим подухватима, долазило. После овог темата требало би да сви заједно можемо рећи да барем нешто боље разумемо десну Србију. Свет у коме пребива наше друштво и сам је чудноват, непрозиран и сваког дана све убрзанији, а друштвеној и политичкој мисли – поготово српској – све је теже да га разуме и да се према њему постави.

Ми смо српску десницу „ухватили“ у тренутку њених трагања, њених преиспитивања и њених лутања – а претпостављамо да би се то вероватно могло казати и за српску левицу, да је она била предметнаше пажње. Оне су сличне по томе што обе трагају за сопственим садржајем и идентитетом у друштву које се налази у стању опште дезоријентације и које је и само на најбољем путу да остане без свог духовног и историјског средишта. И обе настоје да васпоставе прекинути историјски и теоријски континуитет у (пост)модерном времену које је генерално несклоно великим политичким причама, и које је, као што рекосмо, још пре неколико деценија објавило „крај“ идеологије, историје, политике, па и лево-десне поларизације. Да ли ће у том настојању бити успеха, тешко је рећи. Али је сасвим извесно да ће без истовременог успостављања овог покиданог континуитета са савременошћу и са властитом политичком традицијом – а што, разуме се, укључује и рационалан критички однос и према сопственој прошлости и према тој глобалној савремености – Србија трајно остати осуђена на акутне историјске поразе, националну конфузију и хронично епохално заостајање.

НОВА СРПСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО

Нова едиција, вол. XI, но. 1-4

САДРЖАЈ

Уводник 5

ТЕМА БРОЈА

ДЕСНА СРБИЈА

Миша Ђурковић

Баук деснице и конзерватизма 9

Јово Бакић

Фашизам у Југославији (1918 – 1941) 21

Ненад Петровић

Град – Европа – демократија: три јахача апокалипсе 45

Милан Ристовић

Изопачени град у идеологији српских колаборациониста (1941 – 1945) 67

Милош Кнежевић

Лево и десно у српском политичком пољу 81

Јово Бакић

Политичке странке умерене и крајње деснице у Србији 105

Миша Ђурковић

Трагање, парадокси, могућности: десница у Србији 1990–2003 123

Саша Гајић

Драгош Калајић – идеолог српске или европске деснице? 151

Досије

Часлав Д. Копривица

Ум и заједница 163

Драгослав Бокан

Шта нам се то десило и да ли је након свега још нешто преостало? 185

Момчило Селић

О соју 193

Огледи

Јован Аранђеловић

О животном значају филозофије 201

- Мирослав Свирчевић
Западноевропска цивилизација на Балкану 215
- Слободан Петковић
Србија на крају историје 241
- Осврти, рецензије, прикази
- Иван Јанковић
Ремек-дело вигорскиг корифеја (Едмунд Берк, Размишљања о револуцији у Француској)
. 257
- Владимир Марковић
Теоријско неразумеванье транзицијског фашизма (Сабрина П. Рамет (ед.), The Radical
Right in Central and Eastern Europe Since 1989: Paul Hainsworth (ed.), The Politics of the
Extreme Right: From the Margins to the Mainstream)
264
- Марио Брудар
Последња опомена историјског разума (Добрица Ћосић, Косово) 269
- Добрица Гајић
Монархистички погледи владике Николаја Велимировића (Ђорђе Ј. Јанић, По милости
Божјој) . . . 275
- Чедомир Антић
„Животно дело“ Војислава Шешеља (Војислав Шешељ, Идеологија српског национализма
) . . 282
- Саша Гајић
Крај Америчке ере? (Charles Kupchan, The End of American Era) 286
- Богдана Кољевић
Демократија у доба империје
(Antonio Negri, Michael Hardt, Multitude War and Democracy in the Age of Empire) .. 291
- Чедомир Штрбац
У трагању за глобалном алтернативом (Зоран Видојевић, Куда води глобализација)
. 296
- Марија Богдановић
Факултет у мрачним временима (Љубица Кандић, Историја Правног факултета у
Београду) 301
- Мирослава Малешевић
Идентитет и ретрадиционализација (Сања Златановић, Свадба – прича о идентитету) . .

.. 303

Contents 309

NEW SERBIAN POLITICAL THOUGHT

New Edition, vol. XI, no. 1-4

CONTENTS

Editorial 5

TOPIC OF THE ISSUE

THE RIGHT IN SERBIA

Misa Djurkovic

Specter of the Right and Conservatism 9

Jovo Bakic

Fascism in Yugoslavia (1918 – 1941) 21

Nenad Petrovic

City – Europe – Democracy: Three Apocalyptic Riders 45

Milan Ristic

Perverted City 67

Milos Knezevic

The Right and Left in Serbian Political Field 81

Jovo Bakic

Political Parties of Moderate and Radical Right

in Serbia 105

Misa Djurkovic

Investigation, Paradoxes, Possibilities: The Right in Serbia 1990–2003 123

Sasa Gajic

Dragos Kalajic – Ideologist of Serbian or European Right? 151

Dossier

Caslav D. Koprivica
Reason and Community 163

Dragoslav Bokan
What happened to us? Is anything left, after all? 185

Momcilo Selic
On Nation 193

Studies

Jovan Arandjelovic
On Life Significance of Philosophy 201

Miroslav Svircevic
West-European Civilization in the Balkans 215

Slobodan Petkovic
Serbia at the End of History 241

Reviews

Ivan Jankovic
A Master-piece of Vigorian Guru (Edmund Berk, Razmisljanja o revoluciji u Francuskoj)
257

Vladimir Markovic
Theoretical Misunderstanding of Transitional Fascism (Sabrina P. Ramet (ed.): The Radical
Right in Central and Eastern Europe Since 1989: Paul Hainsworth (ed.): The Politics of the
Extreme Right:From the Margins to the Mainstream)
264

Mario Brudar
Last Warning of Historical Reason (Dobrica Cosic: Kosovo) 269

Dobrica Gajic
Monarchical Views of Nikolaj Velimirovic (Djordje J. Janic, Po milosti Bozjoj 275

Cedomir Antic
"Life Work" of Vojislav Seselj (Vojislav Seselj, Ideologija srpskog nacionalizma) 282

Sasa Gajic
The End of American Era? (Charles Kupchan – The End of American Era) 286

Bogdana Koljevic	
Democracy in the Age of Empire Antonio Negri, Michael Hardt, Multitude: War and Democracy in the Age of Empire	291
Cedomir Strbac	
In search global alternative (Zoran Vidojevic Kuda vodi globalizacija)	296
Marija Bogdanovic	
Faculty in Dark Times (Ljubica Kandic, Istorija Pravnog fakulteta u Beogradu)	301
Miroslava Malesevic	
Identity and Redetradicionalization (Sanja Zlatanovic: Svadba – priča o identitetu)	303
Contents	309